

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah števil. 3.

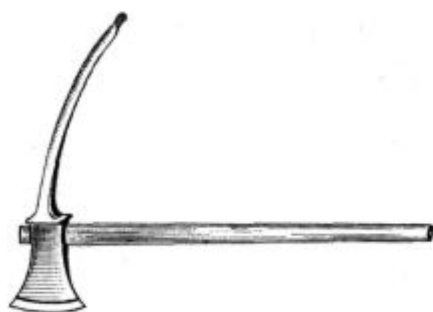
Št. 24. V Ljubljani, 31. decembra 1897. Leto XIV.

Obseg: O obrezovanju oljke. — Apnena klaja. — Vzganjanje in oskrbovanje češpljevega drevja. — Spravljanje stelje v gozdu. — Nekaj o lesni potrati. — Smolika. — Kaj početi, če sadno drevje postaja nerodovitno. — Kužne bolezni domačih živalij. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene.

O obrezovanju oljke.

Tudi oljko je treba obrezovati, ako hočemo, da nam bode rodila obilno in enakomerno (vsako leto). Opuščanje obrezovanja je večkrat vzrok, da nam oljka rodi le vsako drugo, ali še celo samo vsako tretje leto.

Obrezovanje oljke je enostavno, ložje kakor pri mnogih drugih drevesih; večkrat obstoji, kakor bomo videli pozneje, samo v tem, da odstranimo suhe in križajoče se veje ter vode-

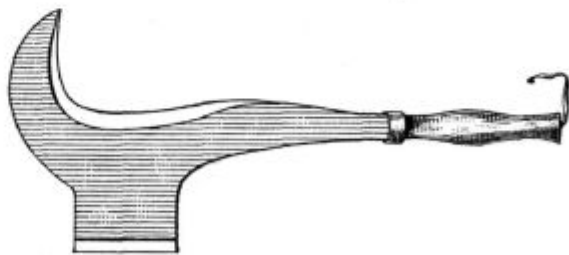
Podoba 55.

nice. Samo v nekaterih slučajih je treba pri obrezovanju oljke postopati z največjo paznostjo in opreznostjo.

Glavni razloček med obrezovanjem na pr. peškatega sadnega drevja (hrušek in jablan) in oljke bi bil ta, da se oljka prične obrezovati pozneje (računano od tedaj, ko smo jo vsadili), ker počasi raste, in da se ji mladike navadno ne prikrajšajo, tudi glavne, vodilne ne. Vodilne mladike se na oljkovih vejah večkrat težko razločijo; človek ne ve, katera izmed mnogoštevilnih, v šopku stoječih mladik je glavna, vodilna. Samo v nekaterih slučajih se ji prireže (skrajša) vrh, ako namreč kaka veja raste nenavadno visoko v zrak, ali preveč v stran.

Sploh se moramo pri obrezovanju oljke ozirati na to-le:

Razločevati moramo cvetne popke od lesnih in listnih. Cvetne popke dobimo samo na mladikah, ki so izrastle v preteklem (zadnjem) letu. Ako si drugoletno vejico skrbno ogledamo, nam ne bo težko razločevati popkov; posebno spomladi, kadar se cvetni popki začnejo napenjati. Cvetni popki so debelejši in bolj stožkovite

Podoba 56.

oblike kakor lesni in listni.

Lesni popki so podolgasti, koničasti (zašpičeni) in manj razviti kakor cvetni.

Mladike s cvetnimi popki done-sejo plod samo tedaj, ako zadostno

nanje delujeta toplota in svetloba (solnce). Ako je krona (krošnja) pregosta, pogine in odpade že cvetje vsled pomanjkanja toplote in svetlobe; kar je pa drevo nastavilo ploda, odpade pred časom, ali pa se le slabo razvije.

Navadno dobro rodijo samo vodoravne in navzdol viseče veje. Razven tega moramo pri obrezovanju gledati, da si vzgojimo kolikor mogoče večje število takih vodoravnih ali visečih vej.

Pogostokrat opazimo, da je oljka polna plodonosnih mladščic. Ako je vreme ugodno, se skoraj vsi cvetni popki razvijejo in oplodijo. Ker je oljk preveč, se slabo razvijejo, ostanejo drobne in dajo razmerno malo olja.

Kar je pa pri tem še najhuje, drevo vsled preobilne rodnosti oslabi; zato v naslednjem letu ne moremo pričakovati pridelka (sadu). Da se kaj takega ne dogodi, je treba že pri obrezovanju (čiščenju) odstraniti del plodonosnih vejic in jih pustiti le toliko, kolikor se nam zdi, da jih bo dotično drevo moglo rediti, ne da bi mu pri tem trpela rast. Koliko je treba odstraniti, te nas uči v poedinih slučajih samo izkušnja, ktero si mora vsak oljkogojec sam pridobiti.

Ako tako ravnamo, dobimo v dotičnem letu malo manj oljk, ali te nam dajo razmerno več olja, oljka pa ostane zdrava, krepka in nam v naslednjem letu v obilni meri povrne to, kar smo v prvem letu manj pridelali.

Različne vrste oljke imajo tudi različno rast. Nekatere silijo kvišku in zrastejo visoko, druge pa ostanejo že po naravi nizke in rastejo bolj na široko; zopet nekatere vrste zavzemajo, kar se tiče rasti, srednje mesto, niso preveč visoke in tudi ne nizke. Na vse to je treba pri obrezovanju oljke paziti; treba je najprej lastnosti (naravo) poedinih vrst dobro poznati. Umen gojitelj oljk ne bo drevesa, ki glede rasti pripada visoko rastočim, nikoli mučil s prisiljeno nizko vzgojo. Posebno tega ne sme učiniti, ako je steblo že dorastlo. Ako nam v iztočnih in bolj severnih, vetru izpostavljenih legah radi vetra ne ugajajo visoko rastoče oljke, jim moramo sicer rast malo zadrževati, ali to se mora goditi takoj spočetka, dokler so še mlade. To dosežemo, ako navpične, močno rastoče veje malo skrajšamo, ali celo odstranimo, ako nam niso neobhodno potrebne, bolj poševno in vodoravno rastoče veje pa pustimo neobrezane. Že odrastle visoko rastoče oljke pa vzdržimo v sedanji visočini s tem, da preveč visoko štrlečim vrhovom malo skrajšamo samo zgornji, tanjši del. Večkrat že zadošča, ako v vrhu odstranimo nekatere mlajše, navpično rastoče veje, kar se še poznalo ne bo. Celi debeli vrh, kterege večkrat zapazimo, da stoji kakor dežnik nad ostalimi vejami, se prireže (skrajša) samo tedaj, ako je rodil že več let zaporedoma in se vidi bolj starikast. Kdor pa bi v tem oziru hotel kaj doseči s tem, da bi visokim (čvrstim) drevesom naenkrat posekal glavne, debele veje, bi se zelo varal. Uničil bi tako pridelek za več let, a oljka bi mu vsled velikih ran postala bolna (grintava).

Nizko rastoče oljke pustimo, da se razvijajo nizko, kakor zahteva njih narava. Ako so redkolistnate, ni treba storiti drugega, kakor odstraniti, kar je suhega, kar se križa, in nepotrebne vodenice. Odreže se k večjemu samo še kaka veja, ki je že dolgo rodila in je videti slaba. Malo drugače je treba postopati pri nizko rastočih oljkah z gostim listjem. Te večkrat napravijo celo šumo in se popolnoma zapro, tako, da svetloba in toplota ne moresta dohajati v notranji del krošnje. Takim oljkam je treba veje zredčiti.

Nadalje moramo razločevati med bujno rastočimi vrstami, ki imajo močne, goste mladike s temnozelenim listjem, in med manj močno in šibko rastočimi. Ta razloček je ali v posebnosti vrste (oljke), ali pa v zemlji. Različne vrste, vsajene v eni in isti zemlji, kažejo različno močno rast. In ena in ista vrsta se v močni (ilovnati), rodovitni zemlji mnogo bujnejše razvija, kakor v lahki (suhi), apneno-kremenasti zemlji.

Bujno rastoča drevesa nam glede obrezovanja ne povzročajo mnogo opravila; poreže se samo to, kar je suhega, polomljenega, kar se križa in vodenice. Ako nam kaka vodenica more služiti namesto kake veje, ki se je zlomila, ali ktero smo v prejšnjih letih odstranili, jo samo malo skrajšamo.

Pri oljkah srednje rasti je treba obrezovanje izvrševati z vso pozornostjo. Pri teh se ne sme odrezati ne preveč, ne premalo; treba je rast (les) in rodovitnost spraviti v ravnotežje. Tukaj posebno je edino izkustvo, ki nam more biti vodilo.

Oljke, ktere slabo rastejo, pa so sicer zdrave in ne prestare, se z obrezovanjem samim ne bodo dale popraviti. Tu je treba v prvi vrsti gnojiti z dobro razkrojenim hlevščekom ali z mešancem. Obrezale bi se tako, da bi se odstranile samo nekatere veje, ako se nam zdi, da jih je preveč. Ako bi pa vse to ne pomagalo, potem je to znak, da dotična tla in lega oljki ne ugajata. Ako je temu tako, potem je najpametneje, ako se oljke izkroji in se dotično zemljišče porabi v kako drugo kmetijsko svrhu.

Večkrat je prevelika starost vzrok, da nam oljka rodi le malo ali nič. Taka drevesa se poznajo že od daleč. Vrhi so jim gosti, trnasti, na pol suhi; debla so bolj ali manj votla (gnila), isto tako debelejšje veje, in so navadno polne novih poganjkov (vodenic). Drevo že samo prosi, naj mu pridemo na pomoč, naj je pomladimo. Pomladimo pa je na ta način, da mu vse debelejšje veje znatno skrajšamo, ako treba, za tretjino in še več. Veja se odreže tik kake krepke vodenice (vodenega poganjka) ali pri kaki družji niže stoječi stranski veji. Če je kaka glavna veja gnila, se odreže kar popolnoma. Ob enem je treba vsa gnila mesta na deblu in na vejah izrezati z ostrim rezilom, čok odgresti in ga očistiti poganjkov. Vse odreze morajo biti gladke in čiste. Kadar se prikrajša glavna veja, se vselej odreže (odseka) popolnoma pri stranski veji, ali pri vodenici, za to puščen. Nekteri vedno odrezujejo nekoliko centimetrov nad puščenimi vejami; ali to ni dobro. Rana se ne zaceli, tako nastali šperoni začnejo gniti, in ta gniloba se navadno širi dalje. Dobro storimo, ako vse rane dobro zamažemo z mazilom, ktero si napravimo iz enakih delov ilovice, kravjeka, in pšeničnih plev. Tako obrezano (pomlajeno) drevo nam požene vse polno mladik. V drugem letu se mladike zredčijo in se obdržé samo one, ktere so nam neobhodno potrebne, da dosežemo prvotno obliko drevesa.

Natanko popisati, kako je treba obrezovanje praktično izvrševati, ni tako lahko. Trebali bi za to celo vrsto pojasnjujočih slik, in vendar bi naposled še ne bilo vse umevno. Tega se človek more naučiti edino z vajo.

Vselej, predno pričnemo z obrezovanjem, je treba, da si dotično drevo (oljko) pazno ogledamo z vseh strani in da se pri tem oziramo na vse, kar smo glede obrezovanja omenili, ter potem določimo, kaj vse je treba odrezati, da se oljka spravi v dober stan, tako glede rasti, kakor tudi glede rodovitnosti, in se taka tudi vzdrži. Še le potem pričnemo obrezovati. Oni, ki kar na drevo splezajo in brez premisleka vse obrežejo in obsekajo na levo in na desno, kar jim pride pod roko, navadno napravijo več škode kakor koristi. Obrežimo (očistimo) najprej zgornji del drevesa (krošnjo), pa tudi na zdolnji del (čok) ne smemo pozabiti. Kakor je bilo omenjeno že pri obrezovanju (pomlajanju) starih dreves, je treba poganjke na spodnjem delu debla in na zgornjih koreninah vsako leto skrbno odrezati. Nekteri puščajo te poganjke, češ da jih trebajo za nove nasade. Navadno pa jih ne potrebujejo, pozabijo na nje, in jih puste, da se razvijajo na škodo debla, ki vedno bolj slabi. Večkrat napravijo ti poganjki cel grm, kakor na pr. pri koprivi (kropinci). Tako postopanje se ne more zadosti grajati. Ako nam je treba mladih oljkovih

sadik, si jih lahko vzgojimo na drug način, ne da bi s tem ovirali rast zdravih in krepkih dreves.

Pri čiščenju (obrezovanju) mladih dreves moramo gledati, da vzgojimo primerno krošnjo s pravilno obliko.

Čeprav se pri oljki kotlaši ne dajo tako lahko vzgojiti, vendar moramo pri obrezovanju mladih dreves skrbeti, da se tej obliki približujemo kolikor mogoče. V to svrhu odstranimo, ako je mogoče, vse v sredini rastoče veje. Isto tako odrežemo ali skrajšamo tudi vse druge, tanše veje, ki rasto na glavnih, stoječih v krogu, in rastejo proti sredini; kratko rečeno, skrbeti moramo, da sredina kolikor mogoče ostane prazna, da lahko dohajata toplota in svetloba.

Z obrezovanjem, oziroma čiščenjem oljk se prične že pri pobiranju oljk (ploda), t. j. novembra, decembra meseca, in se lahko dela celo zimo do meseca aprila.

Pri obrezovanju nam rabijo: oster nož, dobre škarje in ostra sekira ali žaga za odstranjevanje debelejših vej. Jako praktično se mi zdi orodje, kakeršno za obrezovanje oljk rabijo Talijani (Pisanci). Obstoji pa to orodje iz drevesnih škarij, ktere so mnogo močnejše in večje kakor naše navadne drevesne in trtne škarje, in potem iz dveh sekir (podoba 55. in 56.). Sekira, kakeršno nam kaže podoba 55., nam služi za odstranjevanje debelih vej. Z žlebastim, zakrivljenim letvom (dletom), katero je nad ušesi, pa izrežemo ali iztešemo kar je gnilega ali subega. S sekiro, kakeršno nam kaže podoba 56., odstranjujemo tanjše veje, in sicer z zgornjim, zakrivljenim delom, debelejšje veje pa s spodnjim, ravnim rezilom. Ta sekira se vzame na drevo, in, ker ima rep podaljšan in zakrivljen, se obesi na kako vejo, kadar se ne rabi. Škarje in ti dve sekiri stanejo skupaj, ako jih naročimo v Italiji kakih 10 forintov. T r a m p u ž.

Apnena klaja.

Kakor so postala v zadnjem času važna za uspeh rastlinstva umetna gnojila, ravno tako je sedaj dosegla apnena klaja veliko vrednost za povzdigo živinoreje.

Apnena klaja je zmleta kostna moka in ima v sebi fosforovo kislino in apno. S krmo se ti važni redilni snovi ne moreta nadomestiti, ker večina krmil nima zadosti teh snovij v sebi, ali so pa v nji le težko prebavne. Živali izločujejo jako veliko teh snovij v blatu, v vodi in v mleku. Mlada žival, ki potrebuje za svoje okostje veliko apna in fosforove kisline, kaže veliko poželenje po teh snoveh; kakor se večkrat opazi, žival jame lizati jasli in postane mršava v kljub dobri klaji, ne da bi imela kako bolezen. Ker živalsko telo ne dobi dovolj fosforove kisline in apna v krmi, moramo te snovi nadomestiti s pokladanjem apnene klaje.

Kdaj in zakaj ni zadosti teh važnih redilnih snovij v krmi? Rastline, ki rastejo na taki zemlji, ki nima dovolj apna in fosforove kisline v sebi, so prazna. Poraba Tomásove žindre, kostne moke in kajnita zboljša krmo na fosforovi kislini in apnu. Ako žito radi suše dozori za silo, ima slama tudi manj teh snovij v sebi. Ako krmska zmes v večini obstoji iz krmil, ktera imajo malo fosforove kisline in apna, ali so pa težko prebavna, so tudi slaba za živino. Malo teh snovij imajo v sebi: seno iz kisljih travnikov, razne slame in pleve, razne gomoljne rastline, kakor repa, pesa, krompir. Pri takih krmilih pridno pokladajmo apneno klajo, da pri živini ne bomo imeli slabih uspehov. Velikokrat je tudi voda jako revna na apnu. Na nekem posestvu se je dokazalo, da je bila edino voda kriva, da je živina trpela na kostolomnici. Množina rudninskih snovij se v vodi med letom

jako spreminja; pri deževnem vremenu se rudninske snovi pomnože, pri suhem vremenu pa se zmanjšajo.

Kdaj potrebuje žival apnene klaje? Vedno je potrebna apnena klaja za živalsko telo, toda posebno mladi živini, brejim in doječim samicam in molznim kravam. — Glavna stvar je, da mlada živina naredi močno okostje, da hitro uspeva; meso pride samo ob sebi, tolišča pa je še le takrat na mestu, ko je žival dorastla, kajti le od takih živalij dobimo prave dohodke in od dobro razvitih starišev smemo pričakovati dobrih potomcev. Zelo veliko fosforove kisline in apna potrebujejo breje samice za razvoj mladičev, posebno v drugi polovici brejosti; tedaj naj se jim poveča navadni delež. Zadnji čas brejosti naj se krmi z apneno klajo nekoliko manj, da se mladičevo okostje ne razvije premočno in da posledica ni težek porod. Mladiči, ki naj se odvadijo maternega mleka, se veliko lože navadijo na krmo, ako se jim pri prehodu poklada apnena klaja. Apnena klaja je tudi koristna kurtnini, kar je sicer znano vsaki gospodinji.

Koliko apnene klaje naj se poklada in kako? Apnena klaja naj se daje živali v vodi, ali naj se ka naravnost potrese na krmo (na rezanico ali presičjo zmes itd.). Včasih jo žival povžije jako hlastno, in to je znamenje, da je njeno telo zelo potrebovalo takih snovij. V začetku naj se poklada polovica navadnega deleža, v 8 do 14 dneh naj se daje določena množina po starosti živali, kakor kaže Barthelnovo navodilo. Okroglo 21 gr gre v veliko žlico ali v tri žlice za kavo.

Daje se vsak dan:

odrastlemu konju 15—20 gr = 2 mali ali 1 veliko žlico,
 „ govedu 25—40 gr = 1—2 veliki žlici,
 „ prasiču 10—20 gr = 2—3 majhne žlice,
 žrebetu ali teletu 8—15 gr = 1—2 majhni žlici,
 jagnjetu ali prasiču 2—6 gr = 1/2—1 majhno žlico.

Vsakdanji delež naj se razdeli na toliko delov, kolikor se živini poklada krma. Krmi naj se v gotovi meri, in ne čezmerno, ker bi to povzročilo v prebavilih razne bolezni.

Kako se prepričamo o uspehu apnene klaje? Očividno znamenje v učinku te prekoristne klaje je to, da živali, ki so lizale les ali zid, popolnoma opuste to svojo razvado.

Nadalje jedo živali jako hlastno, in mršava dlaka postane gladka. Krave dajejo bolj mastno mleko in kote močna teleta.

Ako klademo apneno klajo, dobimo tudi boljši gnoj. Neprebavljene snovi apnene klaje pridejo z blatom v gnoj, in tako dobi zemlja važne redilne snovi, fosforovo-kislino in apno.

Dovoljujem si o apneni klaji nekoliko omeniti iz izkušnje. V našem kraju se apnena klaja krmi že dve leti in so uspehi jako povoljni. V področje kmetijske podružnice v Št. Juriju pri Kranju se je je preteklo leto naročilo 1300 kg od tvrdke Mih. Barthel & drug. Da se je apnena klaja bolj razširila, je je kmetijsko podružnica 100 kg brezplačno razdelila udom in tudi nekterim drugim posestnikom.

Odkar krmim apneno klajo, so se le redkokdaj pokazale bolezni pri živini. Prasičev ne bole noge in ne grizejo zidu, kakor se je to prej večkrat zgodilo, in pasajo se poleti na paši kakor ovce, ne da bi rili. Krave kote veliko močnejša teleta, ktera pozneje pri prehodu od mleka na navadno krmo ne kažejo nikake spremembe na telesu, dočim sem imel prej, predno sem začel rabiti apneno klajo, mršava teleta. Žrebeta postajajo po apneni klaji jako močna in velika.

Mleko, ki sem je pošiljal v bližnje mesto, je bilo po poklaji apne klaje jako mastno in se je zelo lahko oddalo.

Vsakdo, ki še ni poskusil apnene klaje, naj jo začne rabiti in naj se ne boji troškov, kajti izdatke za apneno klajo bodo gotovo dohodki pri živini obilno poplačali.

Al. Bergant.

Vzgojanje in oskrbovanje češpljevega drevja.

Med domačimi sadnimi vrstami je češplja brezdvomno zelo važna. Češplja je važno tržno blago, bodisi sveža, sušena ali v pražo (povidel) podelana. Glede okusa nadkriljuje zrelo češpljo le grozdje.

Vrednost tega sadu delajo lastnosti češpljevega mesa, ki je trpežnejše od drugih vrst sliv. Če človek količkaj zna ravnati s češpljami, ohranijo se sveže do novembra. Razven tega je češplja sposobna za raznotero porabo, in nekteri njeni izdelki so za svetovno kupčijo. Posebno slove češplje nekterih dežel, na pr. bosenske. Res, da so posebne vrste češplje, a veliko vpliva podnebje, še več pa oskrbovanje češpljevega drevja in pa umno sušenje.

Podnebnih razmer sicer ne moremo izpremeniti, pač pa lahko veliko popravimo z umnim oskrbovanjem.

Češpljevo drevo hoče rahle in rodne zemlje. Najbolje uspeva na obdelanem svetu, kjer rodi neprimerno lepši, večji in okusnejši sad, kakor na neobdelanem svetu, čeprav je rodovit in zaledinjen. Te izkušnje pri nas ne smemo prezirati, ako hočemo s pridom pridelovati češplje. Sence drugega drevja češplja ne prinese, zato ni čuda, če naši češpeljniki, koder stoji drevo tik drevesa, in pod senco košatih tepek in velikih jablan žalostno rasto in redkokdaj rode. Stara izkušnja uči, da so češpeljniki, zasajeni le s samim češpljevim drevjem, najrodovitnejši.

Kadar prične drevje roditi, potrebuje seveda gnoja. Ne gnoji pa nikdar s svežim hlevskim gnojem, ampak z mešancem (kompostom) ali pa s starim, dobro predelanim gnojem. Če primešaš gnoju še pepela in celo kostne moke, presenečen bodeš o uspehu. Ker ima češpljevo drevo korenine prav plitvo, zadošča primerno plitvo gnojenje, in sicer malo proč od debla do tja, kamor se razprostirajo veje. Sveža gnojnica je odločno slaba, ker vsled nje dobi drevje razne bolezni ter hira. Ako imaš gnojnice, polivaj z njo rajši mešanec, ki bode vsled tega toliko boljši.

Na suhih tleh češplja ne uspeva, kajti ona ne ljubi sicer mokrih, vendar pa vlažna tla in tudi vlažno podnebje. Zato uspeva kaj dobro blizu voda, koder je dobra prst, dovolj vlage in vlažen zrak. Pregovor: „Češplja mora slišati vodo teči“ je resničen.

Važna za uspešno pridelovanje češpelj je tudi saditev primerne, t. j. pravega drevja.

Kdor ima veliko češpljevih dreves, se je gotovo že preveril, da niso vsa enaka. Prav zelo se razločujejo po kakovosti sadja, po rodnosti in po času, ob katerem zoré. To vse je závisno od lastnosti posameznih dreves. Te okoliščine nas silijo, da moramo pri razmnoževanju češpljevega drevja biti pozorni. Ne smemo torej gledati samo na to, da je drevo res češpljevo drevo, ampak tudi, kakšno je.

Najnavadnejše razmnoževanje češpelj je z izrastki, a ne najboljše. Zlasti po kmetih se nahajajo češpeljniki, iz katerih dobiva vsa okolica češpljevo drevje, ki je pa

vse nastalo na ta način. Nektera drevesa posebno rada poganjajo mnogo izrastkov iz korenin, ki se dado hitro vzgojiti v visokodebelno drevje. Taka drevesa so toliko časa, dokler stoje na koreninah svojega matičnega drevja, prav rastna, imajo lepo in gladko lubad, kakor hitro se presade na drugo stalno mesto, pa zastanejo v rasti, so videti starikava, poženo trnjeve poganjke in se sama od sebe pomlade z novimi izrastki iz korenin. Izkratka: Iz korenin vzgojena češpljeva drevesa vedno zelo rada delajo nove izrastke iz korenin, kar je v vsakem oziru jako kvarno.

Najbolje je češplje razmnoževati z vsejanimi divjaki, ki se potem pocepijo. Tako vzgojena drevesa so prvič vsa enakomerna in lepa, enako rasto, so rodovitna in cepljena s tisto vrsto, o kateri vemo da ugaja. Sicer je češpljevo drevo, vzrastlo iz semena in necepljeno, še vedno beljše kakor vzgojeno iz koreninskega izrastka, a cepitev je naredi še zlahnejše. Ker je divjakom, ki so vzrasli iz semena domačih češpelj, težko vzgojiti lepo deblo, zato cepijo na češpljev divjak kako lepo rastočo vrsto sliv na pr. „Belle de Louvain“ ali „Halleras“, in na to šele zeleno vrsto. Tako dvakrat cepljeno češpljevo drevo je veliko rodovitnejše in daje zlahnejši sad. Češpljevo drevje, katero oddaja kmetijska družba kranjska, je tako vzgojeno.

Kdor v drevesnici vzgaja češpljevo drevje, naj mu odloči najboljši prostor, ker le na rodovitni zemlji vzgojene češplje kmalu rode.

Češpljevo drevje je podvrženo mnogim gliviškim boleznim. Zoper nje je najbolje, kakor hitro odcvete, poskropiti z bakreno galico kakor trte.

Spravljanje stelje v gozdu.

Koliko se iz gozda sme vzeti stelje, da pri tem ne trpi škode, je jako različno z ozirom na drevje, kakovost tal in razmere kraja. Iz natančnih poskušanj in mnogoletnih izkušenj se dajo sestaviti naslednja splošna pravila, ki naj gospodarjem pri porabi gozalne stelje služijo kot vodilo.

1.) Dokler drevesa krepko rastejo ter vsled tega potrebujejo mnogo redilnih snovij, ne smemo jemati gozdu nikake stelje. Mlado in v srednji rasti nahajajoče se igličavo drevje moramo torej varovati, dokler ni domalega dorastlo.

2.) Stelja se sme grabiti le pod starimi, za posekanje odločenimi drevesi, ki potrebujejo manj redilnih snovij. Prostorom, ktere hočemo v 5—6 letih iznova zasadi z drevjem, se mora isto tako prizanesti, da se tla pripravijo mlademu drevju (da se po vrhu naredi plast sprstenine).

3.) S slabšo zemljo zadovoljno igličavo drevje je manj občutljivo kakor listnato drevje, ki potrebuje več redilnih snovij. Čim pustejša je zemlja, tem škodljivejša je jemanje stelje.

4.) Najobčutljivejša so peščena tla, zato jim je treba najbolj prizanašati. Sme pa se grabiti stelja tam, kjer talna voda, ki drevju donaša vlago in hrano, ni pregloboko. Apnena, ilovna, glinasta in lapornata tla so manj občutljiva kakor ona, katerim primanjkuje apna, ila in gline. Čim bolj je svet plitev, tem bolj mu je treba prizanašati.

5.) Gozdom s srednjim in z nizkim drevjem je treba bolj prizanašati, kakor onim z visokim drevjem, ker prvim odvzemajo v prvi vrsti veje, za kar potrebujejo več redilnih snovij od onih, pri katerih v prvi vrsti gle-

damo na deblo. Vrhu tega je tu čas za posekovanje dokaj krajši in se tla pogosteje spraznjujejo kakor tam, kjer raste visoko drevje.

6.) Gozdi, v katerih stoje drevesa le na redko, potrebujejo več varstva, kakor zarasteni.

7.) Škoda, ki nastane vsled grabljenja stelje, je tem občutljivejša, čim krajši je čas, ko se grabljenje ponavlja. Na boljšem svetu naj se po vsakem grabljenju preneha vsaj štiri, na slabšem šest let.

8.) V nižavah, v kotlom podobnih globelih, v vlažnih dolinah, po potih, na severnih in vzhodnih brdih je spravlanje stelje manj škodljivo, kakor na solncu in vetru izpostavljenih južozahodnih brdih.

9.) Ako je kje mačovišče ali plast surove sprstene debela že nad 8 cm se je sme nekaj porabiti za steljo.

10.) Grabiti se sme stelja samo tam, kjer je vrhnja plast še sveža ali le deloma razkrojena; pa tudi tam ne pregloboko. Za grabljenje se smajo rabiti le lesene, nikakor ne železne grablje.

11.) Najprimernejši čas za grabljenje je jesen, predno odpada listje.

Nekaj o lesni potrati.

Pri vsakem gospodarstvu se je treba ravnati po vodilih, po katerih se vsi pridelki, ktere nam donaja gospodarstvo, bodisi v ti ali oni stroki, najbolj obračajo v prid, ako se hoče, da bode dobiček trajen. Potrata drv, kakor tudi nepotrebna njih poraba, puščanje vrhov in dreves v gozdu i. t. d., vse to škoduje gozdu neizrečeno. Ta zla so uničila uže veliko gozdov. Škode, ktero si povzročimo s tem, ne nadomesti vsa strokovna veda; zato se mora pa z vso odločnostjo delati na to, da se odstranijo taki nedostatki.

Potrata je na pr., ako posestnik ne da posekati starega gozda, posebno tam, kjer prav gosto izpodraščaja, in sicer je treba sekati, dokler je izpodrastek še nizek. Ako se taka stara debela predolgo časa puščajo v gozdu, posebno ako rasto gosto, drugo poleg drugega, se ovira pomlajanje, in sicer tem bolj, čim starejši je izpodrastek. Sicer pa v takem slučaju ni mogoče posekati starih dreves, ne da bi se poškodovala mlada.

Pri posekavanju in odsekavanju takih starih dreves se namreč odrgne lub premnogim mladim drevescem, mnogo se jih pa tudi polomi. Vsled tega nastane v gozdu mnogo golote, tako da je večkrat treba posekati še izpodraščajoče mlado drevje ter prostor na novo pogozditi. Ako pa bi se taka stara drevesa bila posekala in odstranila, dokler je bilo mlado drevje še nizko, in sicer pozimi, ko je sneg mehak, ne bili bi ga poškodovali in stal bi tu mlad, uže nekajleten gozd, in ne bilo bi treba nasajati novih nasadov.

Veliko lesa se potratiti tudi tedaj, če se drva sekajo v gozdu in se za kurjavo pripravljena skladajo v skladišnice. Pri takih prilikah se zdrobi mnogo lesa v treske, ki navadno obleže v gozdu, ne da bi jih kdo porabil. Zguba lesa je v tem slučaju večja kakor bi si kdo mislil. Temu nedostatku pa najlože pridemo v okom, ako v gozdu drevesa, ktera smo namenili za kurjavo, le posekamo, ohlestimo in prežagamo.

Prava potrata lesa je tudi to, če ne pazimo da drevje posekamo prav blizu tal, ter pustimo, da segnjó štóri. Za posestnika je torej jako koristno, da drevje poseka pri tleh. Kjer se pa štóri lahko iztrebijo, naj se drevo poseka 30 do 35 centimetrov nad zemljo, štóri pa

naj se izkopljejo s koreninami vred ter naj se tudi korenine porabijo za kurjavo.

Tudi se potratimnogo lesa, ako se kuri s surovimi, še ne posušenimi drvimi. Ta škoda je pač najbolj razvidna, ako pomislimo, da nam izdasta dva kubična metra suhih drv toliko ali morebiti še več kakor trije kubični metri surovih drv. Seka naj se torej jako zgodaj, in les, ktereга smo namenili za kurjavo, naj se spravi in zloži v gozdu na primernem, prav zračnem prostoru.

Najbolj pa se morajo obsoditi oni, ki puščajo v gozdu lesni drobiž, kakor na pr. treske obtesanih debel, ali pa celo cela debela. Že varčnost zahteva od nas, da pobereмо v gozdu vse odpadke do najmanjše tresčice ter jih porabimo; pa tudi na snagi v gozdu mora biti ležeče gospodarju. Posebno je pa nevarno, ako po gozdu leži vse polno suhljadi po tleh, da bi se na ta ali na oni način ne užgala ter zanelila gozdni požar. Gozdi so pač pravi kras vsakega kraja. Čim snažnejši bode gozd, čim skrbneje bode njegov gospodar odpravljaj tudi najmanjše nedostatke, tem večje veselje bode imel do njega; rad bode v gozdu poiskal prostorček, na katerem si bode odpočil od trdega dela.

Manjše skrbnosti kakor pri porabi lesa za kurjavo ne smemo imeti tudi pri njegovi porabi za stavbe in za razne izdelke. Da se torej v tem pogledu ne potratiti preveč lesa, moramo paziti na to le:

1.) Les naj se seka pozimi. 2.) Debla, ktera namenimo za stavbe, naj se posekajo pri tleh. 3.) Nobenega kosa, ktereга smo namenili za stavbe ali za razne izdelke, ne smemo porabiti za kurjavo. 4.) Tesarji ne smejo preveč obtesati debel, ktere smo oddali za stavbo ali pa za razne izdelke, in sicer tudi takrat ne, ako smo se pogodili, da oddamo okrogle. 5.) Posebno dobrega in redkega lesa ne smemo porabiti tam, kjer si s slabšim lesom brez škode lahko pomagamo. 6.) Tam, kjer mora les dolgo trpeti, ne rabimo slabega lesa, ker bi sicer slabši les večkrat moral nalomestiti z drugim. 7.) Tesarski les naj ne bode nikdar predebel, posebno ne pri stavbah, čeprav ga dotičnik zastoj dobi; s tem le tesarjem povzročimo preveč dela in se tudi stavbe po nepotrebem preoblože z lesom. 8.) Pri tesarjih je treba paziti, da ne potratijo po nemarnosti preveč dobrega lesa za zagozde in za slične ostrorobate kratke kose. 9.) Vsak majhen nedostatek pri stavbah je treba koj popraviti, dokler ne postane večji ter bi njegova odstranitev zahtevala tudi več lesa. 10.) Lesa, ktereга hočemo rabiti za stavbe ali za razne izdelke, ne sekajmo še le takrat, kadar ga rabimo, ampak vedno 2 do 3 leta prej, in sicer v primernem času.

H koncu naj še omenimo, da so večkrat tudi ognjišča kriva, da se porabi preveč drv. Zato je pa prav potrebno in bodemo mnogo koristni imeli od tega, ako si tudi ognjišča tako uredimo, da na njih ne bodemo po nepotrebem požgali preveč drv.

Smolika.

Smolika napada samo živali konjskega rodu. Zazčenja se bolezen z nahodom, zatem pride vnetje medčeljustnih žlez, in to vnetje kaže posebno nagnjenost do gnojenja. Vnetje se rado razširja na žleznice votlin v glavi in tudi na različne žleze. Smolika se nahaja posebno, ali pa napada po več konj naenkrat; včasih se opazuje tudi neka nalezljivost smolike.

Smolika napada navadno mlade konje, v starosti od enega do pet let; pa tudi žrebeta in starejši konji.

zbole večkrat za smoliko. Smoliko povzročajo razven nalezljivosti vsi vplivi, kateri povzročajo dolgotrajni katar, posebno prehlajenje. Najrajši se nahaja smolika pri vlažnem in mokrem vremenu, to je torej spomladi in jeseni.

Smoliko ločimo v nedolžno in nevarno.

a) Nedolžna smolika ni nič drugega kakor nahod, združen z oteklimi medčeljustnimi žlezami

Znamenja. Živina je klaverna, lena, ne poljubi se ji jesti, kašlja in težko sope; notranja živalska toplina se včasih precej pomnoži. Žleznice kože v nosnicah so počez enako rdeče, gorke in otekle. V začetku so žleznice kože suhe, pa kmalu se začne žlez izcejati iz obeh nosnic. Žlez je izprva voden, sčasoma se pa zgosti in je belkast ali pa vleče na rumeno. Izceja pa nikdar ne napravljva krast okoli nosnic. Medčeljustne žleze otečejo takoj ali nekoliko dnij po začetku bolezni na obeh straneh. Žleze so močno boleče in gorke, se dajo le malo premakniti in so trde. Pa ne samo žleze, ves prostor med spodnjo čeljustjo je otekel. Polagoma se začne medčeljustne žleze mehčati, gnoje se in v 6—10 dneh se same odpro ali pa se morajo prerezati. Iz odprtih žlez (bezgavk) teče smetani podoben gnoj, ki v nekoliko dneh tudi popolnoma izteče, in rana se začne celiti; v dveh ali treh tednih se zdravje popolnoma povrne.

Ozdravljanje podpiramo s pametno in pravilno postrežbo. Sicer se pa ta bolezen tako ozdravlja, kakor nahod. Žleze (bezgavke) med spodnjo čeljustjo se namažejo z mastjo ali z mazilom (žavbo) živega srebra; na vrat položimo mokro in izžeto cunjico in potem se vrat dobro ovije. Včasih tudi navežemo na vrat poparjenih otrobov ali stolčenega in kuhanega lanenega semena, da se žleze zmehčajo in razdele, ako pa to ni mogoče, da se prej zgnoje. Ti ovitki se morajo večkrat ponavljati, da ostanejo gorki, ker mrzli ovitki več škodujejo kakor koristijo. Kadar se je žleza že močno zgnojila in je godna, kar se na tem pozna, da je oteklina mehka in svetla in da dlaka izpade, predere se sama, ali jo pa moramo prerezati. Paziti pa moramo, da žlez ne prerežemo, dokler niso godne; to bi bilo napačno. Zmirom je bolje, da živinorejec pusti, da se žleza sama predere, in potem le luknjico malo poveča, da gnoj lože odteče.

b) Nevarna smolika. Navarna smolika je združena s hudo vročnico. Notranja živalska toplina se poviša na 40—41°; sapa in žila sta pomnoženi. Žival je zelo klaverna, ne žre in, če že hoče jesti, zelo težko požira. Žleznice kože v nosu so zatekle, vroče, škrlatno rdeče, semtertja temnovišnjevo-rdeče. Medčeljustne žleze so od začetka mehke, potem postanejo trde, so zatekle, vroče, napete in boleče. Pa ne samo žleznice kože v nosnicah in medčeljustne žleze so bolne, bolezen se razširi tudi na druge ude. Grlo, glava, noge, trebuh otečejo; včasih se tudi pljučnica prikaže. Nekoliko dnij je izceja iz obeh nosnic rumenkastovodena, sčasoma postane bolj gosta, rumenkasta, belkasta, tudi krvava in smrdljiva. Semtertja so žlezu (izceji) primešani majhni koščeki snetive žleznice kože.

Pri pametnem ozdravljanju poneha bolezen v 14 dneh do treh tednov. Kadar pa je smolika združena z drugimi boleznimi, tedaj je nevarnost seveda večja.

Pri ozdravljanju skrbimo za to, da se živina poti. V ta namen drgajmo živino s kafrovcem ali terpentinovim oljem po vsem životu in jo potem odenimo. Napravljva se tudi soperica, kakor sem že pri nahodu omenil; soperica naj se živini kadi v nosnice, da se žlez lože izceja. V medčeljustne žleze se vdrgne mast ali mazilo živega srebra, ali pa tudi med (strd), zmešan z rženo moko. Pečena čebula se tudi s pridom poklada

na bezgavke (žleze). Vrat se mora gorko oviti. Za notranja zdravila se dajejo kamilice, rdeče žveplo, salmijak, surovi antimon, bljuvna sol, brinjeve jagode, Glavberjeva in grenka sol in kalmež. To so taka zdravila, ki hlapenje množe, izcejo zvodene in odstranijo. Vzemi rdečega žvepla 10 gr, salmijaka 4 gr, brinjevih jagod (stolčenih) 20 gr in Glauberjeve soli 100 gr; napravi z rženo moko in vodo testo ter je daj konju naenkrat. Ali pa se da salmijaka 5 gr, kalmeža 30 gr in brinjevih jagod 20 gr; to se z moko in z vodo zmeša v testo in se konju da naenkrat. To se vsak dan enkrat ali pa tudi dvakrat ponavlja. — Tudi nikoli ne smemo pozabiti na pravilno postrežbo.

Kaj početi, če sadno drevó postaja nerodovitno.

Pogostoma si gospodarji belijo glavo s tem, kako bi drevo, katero več ali manj hira, naredili rodovitno.

Nerodovitnost sadnih dreves izvira iz raznovrstnih vzrokov, in kdor jej hoče priti v okom, mora najprej te vzroke poznati. Ti vzroki so pa dvojni, vnanji in notranji. Vnanji vzroki so: neprimerno podnebje, lega, neprimerna zemlja za dotično vrsto; notranji vzroki so: premočna in presilna ali pa oslABLJENA življenska delavnost.

Če sta podnebje in lega za kakšno vrsto neugodna, če les te vrste ne dozori popolnoma, če pogosto pomrznejo cvetni popki, takrat je treba, da se izmeni vsajeno drevo z drevesom druge vrste, ktera po skušnjah v tem kraju in v teh razmerah dobro uspeva.

Če je vzrok drevesni nerodovitnosti nerodovitna zemlja, je treba to napako kolikor mogoče odstraniti.

Če je zemlja premokra, jo je treba osušiti, preslabo zemljo z boljšo zemljo zboljšati in ji primešati gnojna mešanca.

Če drevo zato ni rodovitno, ker je pregloboko vsajeno, kar se le prepogosto in prerado zgodi, da se le redkokdaj pomagati, vsaj popolno ne, če prav se okoli drevesa nekoliko odkoplje površnja prst. Če tako drevo še ne stoji čez 10 let, se mora odkopati kolikor mogoče okoli in okoli in s celo grudo toliko vzdigniti, da pride v pravo višino.

Ako pa je vzrok nerodovitnosti v drevesu samem, in sicer v tem, da drevo premočno žene, tedaj globočja zarezava v drevesni lub („puščanje“) na deblu in po debelejših vejah malo pomaga. Včasih pomaga, če se drevesu poleti odčasneje nekatere korenine.

Če bi zemlja, v kateri stoji drevo, bila predobra, premastna, se morajo okoli drevesa posaditi sadeži, ki zemljo močno izlečejo, kakor pesa, selar i. t. d. Če je pa drevo samo na sebi uže slabo in preslabo raste, se mu mora pomladiti krona sama, in brž ko požene kaj mladik iz krone, se mora drevesu gnojiti in sploh zemlja okoli drevesa zboljšati.

Neredek vzrok nerodovitnosti sadnih dreves je tako imenovano pometavanje cvetja pri peškatem drevju. Ako blizu cvetja naglo požene mladike, drevo rado pomeče cvetje, ker mladike porabijo sok, cvetje pa oslabi. Najboljše sredstvo proti temu je puščanje na vejah. S tem se zadržuje del redilnih sokov v spodnjih delih vej, da mladike ne morejo več prebogatno preraščati cvetja.

V prihišnih vrtih se prav rado zgodi, da drevesca prebujno rastejo in ne rodijo, ker jim korenine segajo v premočno gnojene grede, kar se posebno v špargljevih gredah rado primeri. Tu je mnogokrat težko pomagati. Sočivne grede morajo dati dobrih pridelkov in se morajo

ravno zaradi tega krepko gnojiti; to pa ravno pospešuje močno rast sadnih dreves. Pridružijo se še hude bolezni, kakor ožig, rak, ozeblina, in tako se zgodi, da posebno jablane in črešnje, ki stoje v sočivnih vrtilih, prav revno uspevajo. Nekaj se pomaga, če se okoli korenin in med nje nasuje zidna sipa, še bolje pa kaže v takih vrtilih saditi le hruške, češnje in slive, ne pa jablan in črešenj.

Primeri se pa tudi večkrat, da je spodnja zemlja, v kateri stoje drevesa, uže popolnoma izsesana in da drevju pomanjkuje hrane in zemeljske moči. Tu pomaga razven močnega obrezanja in trebljenja dreves gnojitev spodnje zemlje. Za to pa je najboljši gnoj iz greznic in smradotokov, kateremu se primeša še lesni pepel. Gnoj se mora stanjšati z vodo, na kar se ta zmes poleti vlija v luknje blizu drevesa, najbolje meseca julija in avgusta. Luknje se napravijo $\frac{1}{2}$ metra globoke, v ktere se potem vlije $\frac{1}{2}$ škropilnice takega gnoja in se dopolni z vodo. Tri luknje zadoščajo za eno drevo.

Kužne bolezni domačih živalij.

(Konec.)

Pripomnja.

Kogar nismo prepričali, da so bakterije zares pravažnega pomena za človeka in njegovo gospodarstvo, ta naj premišlja še to. Vse nalezljive bolezni, pa naj si bodo v posameznem kolikorkoli različne, se strinjajo v glavnih pojavih (prikazih).

V mogih slučajih prihaja strup brez dvoma iz zraka; marsikdo bi torej utegnil misliti, da je le-ta strup plinast (zraku podoben). Ali to ni mogoče, zakaj tak plin bi se v zraku tako razredčil, da bi bil kmalu brez vpliva. Ko bi bili ti strupi plinavi, ne dala bi se nobena bolezen omejiti v kraju, kakor je to res mogoče.

Nalezljive bolezni se razširjajo od prvotnega kraja, čeprav navadno le skokoma, čez prostrane dežele. Iz tega moramo sklepati, da se tudi otrovna tvarina (strup) zmirom bolj množi. Ako se pa more množiti, mora biti organizovana, t. j. mora živeti rasti in se pomlajati.

Od otrovne tvarine utegne že stotisoči del ene kapljice zadoščati, da se tista bolezen vcepi drugemu, poprej popolnoma zdravemu životu. Od drugih strupov, ki se nahajajo v rastlinstvu in nekteri tudi v rudninstvu, nam ni znan noben, ki bi v tako majhni meri tako silno deloval na človeško in živalsko telo. Izkušnje nas učijo, da so rastlinski strupi jako imenitnega pomena v zdravilstvu.

Otrovna tvarina ne izgubi dolgo časa svoje moči; drugi strupi pa je ne morejo ohraniti, ako so bili skoz tedne in mesece v dotiki z zrakom in drugimi tvarinami.

Ako so prišle bakterije v truplo, pretečejo ure, dnevi, včasih tudi tedni, predno so nam očitni sledovi njihovega delovanja; drugi strupi pa kar nagloma pokažejo svojo moč. To je popolnoma naravno, ako pomislimo, da potrebujejo bakterije časa, da se razvijejo in v toliki meri pomnožijo, da so naposled nevarne ljudem ali živalim. Končno mora seveda nekaj veljati tu li to, da so bakterije edina organizovana bitja, ki se navadno vsakokrat nahajajo pri dotičnih bolezeih. Ako uničimo bakterije, uničili smo kužnino.

Razne reči.

— Zastajanje mleka v vimenu vsled površne molže je škodljivo, ker 1. dobimo manj mleka, 2. je zaostalo mleko

majmastnejše, torej najboljše, 3 krava odneha z mlekom, ker mlečne žleze delujejo toliko bolj, kolikor bolj se dražijo, in 4. provzroči zaostalo mleko v vimenu razne bolezni.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 196. Koliko ugašenega apna da 100 kg neugašenega apna in koliko tehta 1 m³ ugašenega.

Odgovor: Za gašenje apna je potrebna trikratna množina vode, torej dá 100 kg neugašenega 400 kg ugašenega apna. Ker ima neugašeno apno približno $\frac{1}{3}$ teže od vode in ker je v 1 m³ ugašenega apna 250 kg apna in 750 kg vode, torej bo 1 m³ ugašenega apna tehtal 950 kg. Te številke pa niso vedno enake ter zavise od kakovosti apna, a za približno prave se pa vendar smejo smatrati.

Vprašanje 197. Pod mojo njivo se koplje premog. Ker pa se je rov zasul, se je na moji njivi pogreznilo kakih 5 m² 2 m globoko. Ta del njive jo postal neuporaben, ako se nastala jama ne zasuje. Ali morem tirjati odškodnino in kakšnim potom? (A. M. v T.)

Odgovor: Za nastalo škodo imate pravico zahtevati odškodnino. Zahtevajte najprvo primerno odškodnino lepim potom od posestnika premogokopa, ako se pa ne uda, postopajte sodnijskim potom proti njemu.

Vprašanje 198. Ker je sedaj plemenjenje svinj pri nas končano, nameravam mrjasca pitati in ga meseca marcija zaklati. Ali naj dam poprej mrjasca rezati, oziroma, kaj naj storim, da bo meso okusnejše? (J. Č. v K.)

Odgovor: Starega mrjasca rezati je opasno delo, katero se ne more prepustiti navadnim rezačem; zvršiti je more le strokovnjak. Ker je nevarnost prevelika napram koristi, ktera se z rezanjem doseže, priporočamo Vam, da jo opustite ter mrjasca pitate kakor druge prasiče, ker posebnega načina za pitanje mrjascev ni.

Vprašanje 199. Tu pri nas na Krasu trdijo kmetovalci, da je dobro, semenski ječmen za pomladno setev pustiti na mrazu, da pozebe, češ da potem bolje ozeleni. Ali je res kaj na tem? (F. R. v D.)

Odgovor: Res je tako, kajti izkušnje kažejo, da rastline, vzrastle iz pozeblega semena, hitreje ozeleni in se hitreje razvijajo. Posebno velja to tudi o lanu, kateri izdatno poprej dozori, če se seme pusti, da dobro prezebe.

Vprašanje 200. Imam nekaj starega vina, katero je sicer dobrega okusa in vonjave, a je postalo gosto tekoče ter teče pri pretakanju kakor olje. Kaj je temu vzrok in kako se popravi tako vino? (C. F. v L.)

Odgovor: Vino postane vlečno vsled nekega posebnega kipenja onega sladkorja, ki je še ostal v vinu. Pretakanje in dobro pomešanje takega vina z zrakom dostikrat v vinsko bolezen odpravi; če pa to ne hasne, pomaga pa gotovo, ako se vinu doia taninove rastopine, ktera se potem iz vina vzame s čiščenjem z želatino.

Gospodarske novice.

* Današnja številka je zadnja v tem letu, prihodnja izide 15. dne januarija l. 1898. Še enkrat prosimo vse tiste, ki ostanejo še dalje družbini udje, oziroma naročniki „Kmetovalčevi“, ki pa niso še plačali letnine, oziroma naročnine, naj jo izvolijo precej plačati. Prvo številko prihodnjega letnika pošljemo brez izjeme vsem dosedanjim prejemnikom, zato pa prosimo, naj prve številke nihče ne vrne, čeprav prestane biti ud ali naročnik, ker drugo številko pošljemo brez izjeme samo tistim, ki do tistega časa plačajo letnino, oziroma naročnino.

* **Seme pravega ruskega lanu.** C. kr. kmetijska družba je letos zopet naročila pravega ruskega lanenega semena neposredno iz Rige ter je bode oddajala kmetovalcem po Kranjskem vsled dobljene državne podpore po znižani ceni. Kdor torej hoče imeti kaj takega semena za bodočo spomladansko setev, naj se kmalu zgleda ustno ali pismeno v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 3. Naročnik mora p iložiti nekaj za aro, da ob svojem času gotovo pride po seme. Kilogram semena stoji 14 kr.

* **Nove vrste možnarji.** Znano je obče, koliko nesreč se pripeti pri streljanju z možnarji. Domača tvrdka Pehani, Lorber i dr. v Žalcu pri Celju je pa znašla nove, tako zvane „brzostrelne in varnostne možnarje“, pri katerih smodnika ni treba nič zabiti in je torej pri basanju ter pri streljanju sploh vsaka nesreča izključena. Ako si že kdo hoče kupiti nove možnarje, naj si nabavi le take.

* **Ustanovitev „Slovenskega čebelarkega društva“** s sedežem v Ljubljani je c. kr. deželna vlada dovolila in že potrdila predložena ji pravila. Vabimo torej slovenske čebelarje, naj zglase svoj pristop za sedaj pri kmetijski družbi v Ljubljani in naj ob enem pošljejo letnino po 1 glđ O ustanovnem občnem zboru „slovenskega čebelarkega društva“ obvestimo ude v prihodnji številki „Kmetovalca“.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Jesenicah, ki bode v nedeljo, 2. dne januarija 1898. l. ob 3. uri popoldne v gostilni „na pošti“ na Jesenicah po naslednjem vzporedju:

- 1.) Poročilo načelnikovo
- 2.) Pregled računov
- 3.) Volitev novega odbora za prihodnjo upravno dobo.
- 4.) Predlogi načelnikovi.
- 5.) Razni nasveti.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Jesenicah,
21. dne decembra 1897.

Al. Schrey, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice c. kr. kmetijske družbe v Predosljah nad Kranjem, ki bode 9. dne januarja 1898. l. po popoldanski službi božji v šolskem poslopju.

V Z P O R E D :

- 1.) Poročilo načelnikovo.
- 2.) Račun za leto 1897.
- 3.) Volitev odbora za novo upravno dobo.
- 4.) Posamezni predlogi.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Predosljah,
21. dne decembra 1897.

Drag. Česnik, načelnik.

V a b i l o

k občnem zboru podružnice c. kr. kmetijske družbe v Šentjernej, ki bode v nedeljo, 9. dne januarja 1898. l. popoldne ob 1/4. uri v šolskem poslopju.

Na dnevnem redu je poročilo o delovanju v l. 1897., poročilo blagajnikovo, ukrepanje, kako je razdeliti cepljene trte i. t. d.

Al. Wutscher, načelnik.

Št. 18.861.

Razglas.

Na podstavi člena V. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah s 6. dne decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, **brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnih zapornih ozemelj nemške države, v katerih je razširjena plučna kuga, in sicer:**

1.) Iz vladnih okrajev Devín, Stettin in Düsseldorf v kraljevini Pruski;

2.) iz okrožnega glavarstva Zwickau v kraljevini Saksonski.

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, izdane vsled razpisa c. kr. ministerstva za notranje stvari z 10. dne novembra 1897. l., št. 35.054., oziroma vsled tuuradnega razglasa s 15. dne novembra 1897. l., št. 16.963.

To se vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 10. dne decembra 1897. l., št. 35.559., daje na znanje z dodatkom, da se prestopki te **brezpogojne** uvozne prepovedi kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza, drž. zak. št. 35. in 36. iz l. 1880.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 15. dne decembra 1897.

Št. 18.816.

Razglas.

Ker se je glasom razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 19. dne decembra t. l., št. 39.322., v obmejnem kraju Mackenberg, sodnega okraja Güssing (Köszeg), v komitatu Vaš, vnela kuga v gobcu in na parkljih zatorej deželna vlada **prepoveduje uvažati parkljasto živino (goveda, ovce, koze in prasiče) iz sodnega okraja Güssing v ogerskem komitatu Vaš na Kranjsko.**

To se razglašča z ozirom na tuuradni razglas z 6. dne t. m. št. 17.915., ki se s tem popoljuje, s tem dodatkom, da ta uvozna prepoved stopi v veljavnost

25. dan decembra 1897. l.

in da se bodo nje prestopki kaznovali po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in po izvršitvenem ukazu, ki je bil izdan k temu zakonu.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 23. dne decembra 1897.

Listnica uredništva.

H. V. M. v H. Da se podružnica ustanovi, mora bti najmanj 20 udov.

V. R. v S. Spomladi leta 1898. se bodo dobila češpljeva drevesa pri družbi, in sicer po tisti ceni, kakor druga drevesa. Družbino češpljevo drevje je vse dvakrat cepljeno. — Saharin, ki je 500krat slajši od sladkorja, se dobi pri Jul. Jalowetz-u na Danaju, 2/1, Kaiser Josefstrasse 20. — To kar se prodaja sedaj z imenom „cukerin“ je s kako belo rečjo pomešan saharin in je prav za prav sleparstvo.

J. Ž. v D. Glede preganjanja podgan Vas opozarjamo na spis, kterega priobčimo v prihodnji številki: „Snaga v hlevu.“

P. M. v Se. Kr. Če ne vem, kakšne so bule, Vam tudi ne moremo svetovati, kako jih zdravite.

A. J. v J. Sadni mošt Vam more priskrbeti kmetijska podružnica v Begunjah na Gorenjskem in Avg. Arzelin, učitelj v Ljubnem pri Podnartu.

J. M. v S. Če je en sam občinski odbornik proti kaki reči in če čezno zabavlja, to še ni nikak povod, da bi ga iz odbora izključili, kajti za to nima občinski odbor nobene pravice.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pire, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{3}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{6}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah števil. 3.

Št. 24. V Ljubljani, 31. decembra 1897. Leto XIV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 21. decembra 1897. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 30.— kr. do gld. 35.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenska repa gld. 25.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 11.— kr. do gld. 11.25 kr.; kuminovo seme gld. 27.— kr. do gld. 27.50 kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 8.— kr.; urdeči Hrvat gl. 7.50 kr.; prepeličar (koks) gld. 10.20 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 18.— kr. do gld. 18.50 kr. brez dima sušene gld. 22.— kr. do gld. 26.— kr.

Orehi domači: gld. 20.— kr. do gld. 22.— kr.

Ježice nove: gld. 3.— kr. do gld. 4.— kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 27.— kr. do gld. 28.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr. težke od 30 do 40 kg " " 27.— " " 28.— " lahke " " 28.— " " 29.— "

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 45 kr. za kg.

Kozličeve kože po gld. —.60 kr. do gld. —.70 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 35 kr. za kg.

Druge vrste 20 do 23 " " "

Kože lisic	po gld. 4.— do 4.50	} za par.
" kun	" 9.— " 11.—	
" dihurjev	" 2.50 " 3.—	
" vidr	" 9.— " 10.—	

Kože zajcev po 14 do 15 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 29. decembra 1897. Pšenica gld. 12.80 kr., rž gld. 9.— kr., ječmen gld. 7.— kr., oves gld. 7.— kr., ajda gld. 8.80 kr., proso gld. 6.80 kr., turšica gld. 6.50 kr., leča gld. 11.— kr., grah gld. 14.— kr., fižol gld. 9.— kr., seno gld. 1.78 kr., slama gld. 1.70 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 31. decembra 1897. Pšenica gld. 11.90 kr., rž gld. 8.86 kr., ječmen gld. 8.95 kr., oves gld., 6.70 kr., turšica gld. 6.64 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

V Budapešti, 31. decembra 1897. Pšenica gld. 12.03 kr., turšica gld. 5.39 kr., oves gld. 6.40

JOSIP LEUZ

trgovec

v Ljubljani, Reseljnova cesta

kupuje različne pridelke, kakor: lepe, drobno narezane, posušene jedilne gobe, sveže črešminove jagode, divji kostanj, želod, ježice, bukov žir, koruzne lase z odstranjenimi črnimi konci, posebno pa krompir ter sadje za mošt, zadnja dva pridelka tudi cele vagone. — Dalje kupuje smrekovih storžov vsako množino; i. s. plačuje vse po možno visokih cenah. (63—11)

Mestna hranilnica
ljubljska (91—4)

obrestuje tudi po novem letu

uloge po 4⁰/₁₀

brez odbitka novega rentnega davka.

Rudeči fižol

iz leta 1896 (96-1)

prodaja po nizki ceni 5 gld. 50 kr. 100 kilogramov (manj kot 50 kg se ne oddaja.)

Moises & Neuwirth na Dunajski cesti, Ljubljana.

Alojzij Korsika,

umetni in trgujoči vrtnar v Ljubljani,

priporoča slavnemu p. n. občinstvu svojo bogato zalogo pravih in dobrokaljivih travnih, zelenjadnih, poljskih in cvetličnih semen za katere popolnoma jamčim. Potrudil sem se, kar je bilo le največ mogoče, da sem si nabral najboljša semena ter sem postavil tako nizke cene, da ne bo več potreba našim častnim naročevalcem naročati semen od židovskih tvrdek ter dajati deuar v tuje dežele za slabo blago, kjer se bo lahko kupilo pri domačinu dobro in pošteno blago po nizki ceni. Tudi imam še mnogovrstno drugo rastlinstvo v svoji zalogi ter izdelujem vsakovrstne suhe in sveže vence in šopke kakor vse v mojo stroko spadajoče stvari po najnižjih cenah. Cenike (kataloge) razpošiljam na zahtevanje zastoj in poštne prosto. Z zagotovilom, da bom izvrševal naročila točno, natančno in po najnižjih cenah in s prošnjo, da bi me slav. p. n. občinstvo počastilo vedno z mnogimi naročili se bilježim z najodličnejšim spoštovanjem (94-1)

Alojzij Korsika,

umetni in trgujoči vrtnar v Ljubljani,
Tržaška cesta.

Lepe purane

po 70 kr. leg, franko vse inozemske poštne postaje,
razpošilja (92-2)

Josip Černelc, trgovec

v Št. Petru pod Sv. Gorami, Sp. Stajersko.

C. kr. priv. tvornica

R. A. SMEKAL

Čeh kot Prostjeva
Moravska.

Praga — Smihov
Česka.

Podružnica: Zagreb

priporoča (59-12)

vsake vrste strojev za poljedelstvo in vinogradarstvo potem stiskalnice za grozdje, brizgalnice proti peronospori, čistilnice za žito, trierje, slamoreznice mlatilnice i. t. d. Nadalje brizgalnice vsake vrste za ognjegasna društva, kakor tudi razne predmete za tvorniške stroje. — Lastni proizvod z jamstvom.

☛ Cene primerne, podružnice in prekupci dobe izdatni popust. ☛

☞ Ceniki franko in badava. ☞

Znižane cene!

ANDR. DRUŠKVIČ

trgovec z železnino v Ljubljani, Mestni trg št. 9 in 10

prodaja kakor bi bila

(9-13)

„razprodaja“

vse potrebno za stavbe, kakor cement, traverze, železniške šine za oboke, kovanja za okna in vrata, lopate, krampe, štorje, itd. itd., vsakovrstno kuhinjsko orodje, poljedelska orodja posebno v veliki izbori

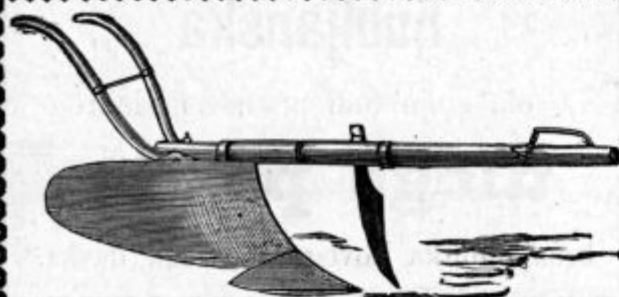
drevesa (pluge)

štedilna ognjišča in njih posamezne dele, pozlačene nagrobne križe in sploh vse v njegovo stroko spadajoče.

Posebno pa opozarjam gg. posestnike žag na izborne vodne žage in plle, za kojih jakovost se jamči.

Zunanja naročila se takoj in vestno izvrše. Kar bi ne ugajalo, se radovoljno zamenja, istotako se kupljeno blago radovoljno pošilja na dom ali na napovedani kraj.

— Ceniki pošiljajo se na zahtevanje brezplačno in franko. —

Kovači!

Tu kupujete železo najceneje, pri pošteni vagi in prijazni postrežbi.

Poskusite, in se boste prepričali!

CARBOLINEUM!

Najnovejši stroji za napravo krme,

slamozreznice, stroji za rezanje repe in krompirja, mline za drobljenje in mečkanje žita, parni kotli za napravo živinske krme, štedilne peči z posteklenimi in neposteklenimi kotli za vstaviti, in sicer: premične in nepremične za

kuhanje in parjenje živinske krme, za krompir, ter za vsako drugo gospodarsko porabo doma in na polju; dalje: rebljače za koruzo, žitne čistilnice, trijerje-prebiralnice, ročne stiskalnice za seno in slamo stalne in premakljive, izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFAHRT & dr.

a. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par na Dunaji, II. Taborstrasse št. 76.

Odlikovana z nad 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastoj.

Zastopniki in prekupci se iščejo. (85-5)

Važno za kmetijstvo!

je:

Redilna štupa za kuretino,
edino koristna za kokoši, purane, race in gosi. Pospešuje rast mesa in maščobe, kakor tudi množi valjenje jajec
1 zavojev z navodilom 25 kr
5 zavojev samo 1 gld.

Redilna štupa za prašiče.
Najboljše varstveno in dietetično redilno sredstvo za prašiče.
1 zavojev z rabilnim navodilom 25 kr., 5 zavojev samo 1 gld.

Redilna štupa za živino,
za konje, rogato živino in ovce i. t. d.

Skoro vže 40 let z najboljšim vspehom malo da ne po vseh hlevih v rabi, ako živina ne mara jesti, dalje zboljšuje mleko.

Zavojev z rabilnim navodilom 50 kr., 5 zavojev samo 2 gld.

Vsa ta našeta sredstva se dobijo: (50-12)

v apoteki Trnkócz-ya v Ljubljani zraven rotovža in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

Kdo pije
Kathreiner-
Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

V vsakem poštno oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekega, mnogo let obstoječega, avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene ponudbe pod „V. u. G.“ Gradec, poste restante. (57-12)

Jedino pravi Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“ in tovarne farmacevtskih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

V svrhu varnosti občinstva pred ničvrednimi ponarejanji nosim od sedaj nadalje to-le oblastveno registrirano varstveno znamko.

Preskušeni in potrjeni od zdravstvenih (60 11) oblastev. (22)

Najstareje, najpristneje, najceneje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prsne in plučne bolezni in zelodečni krč itd. ter je uporabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je

zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka **Adolf Thierry, lekarna „pri angelju varhu“**. Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim ceneje tem n č vrednejo ponaredbo Pazi naj se torej vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedino pravega balzama, kakor tudi precupce nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslov: **Na angelja varha lekarno A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.** 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 2 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštnem povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katera mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.

ADOLF THIERRY, lekarnar
v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Mala naznanila.

Vsak od e. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to številno plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Lepe pšenice in bele koruze želim kupiti več sto meterskih stolov. — Prodajalci se prosijo, da naj vpošljejo vzorce. — Plačam možno visoko. — Alojzij Kupec v Sv. Pavlu v Savinjski dolini. (169)

Brejo svinjo in enega mrjasca, čistokrvne jorkširske pasme, proda takoj Jože Hočevar, posestnik v Žejah, pošta Komenda pri Kamniku. (170)

Proda se plemenski žrebec (Eisenschimmel) prav lep, 10 let star, kateri je brez vsake napake. Čez pleča meri nad 20 pestij, visok je pa 17 $\frac{1}{2}$ pesti Lahko ga je pustiti še licencirati, ker je bil eraričen. Cena po dogovoru. Vpraša se pri Mariji Šminovc na Praprotni Polici pošta Cerklje Gorenjsko. (171)

Med, pitanec, prodaja na drobno po 48 kr. *kg* na debelo (t. j. prodajalcem), pa 42 kr. *kg* Valentin Selan, posestnik in čebelar na Trati, pošta Cerklje, Gorenjsko. (172)

Kovačnica (fužina), velika, prostorna, na vodi Reka, ležeča ob državni reški cesti, z stanovanjem, urejena s kladvom pihalom in brusom na vodno mč. za dva kovača, odda z novim letom v najem pod prav ugodnimi pogoji Leopold Dekleva, mlinar v Košani. (173)

Par močnih konjev (pramov) 152 in 154 *cm* visokih, po 9 let starih proda ali pa zamenja za par volov, Leopold Dekleva, posestnik v Košani. (174)

Brejo svinjo, jorkširske pasme, ima naprodaj J. Mezek v Studoru št. 5., pošta Boh. Bistrica (175)

Kuhanega voska ima nekaj oddati J. Mezek v Studoru št. 5., pošta Boh. Bistrica. (176)

Devet prascev, štiri svinjce in štiri marjaškeke, čistokrvne jorkširske pasme proda takoj po ugodni ceni Aleksij Bergant, veleposestnik v St. Jurju nad Kranjem. (177)

Mlin na dva ali tri tečaje želi kupiti. Porudbe naj se pošiljajo na Peter Skok a. sedaj pri gosp. Mayerhaus v Bürglen, Canton Thurgau, Švica. (178)

Šaljivi „Brivec“

izhaja v Trstu. Prinaša krasne slike ter brije kosmate ljudi v zimi in letu kjer jih dobi.

Naročnikom ga pošilja za samih 5 kron na leto udani

Miloš Kamušič,
urednik.

(95—1)

Novo vinogradništvo,

je naslov drugi pomnoženi izdaji knjižice potovalnega učitelja za vinarstvo Frana Gombača „Najcenejša in najhitrejša obnovevitev opustošenih vinogradov“. Knjiga ima v pomnoženi izdaji 144 strani ter dodatek: „Avstrijsko zakonodajstvo v trtnošnih zadevah“.

Sloveči vinarski strokovnjak ravnatelj H. Goethe ocenjuje to knjigo v naznanilih avstrijskega društva za varstvo vinarstva jako laskavo ter jo priporoča kot jako pregledno sestavljeno in jasno pisano.

Knjigo, ktera ima 49 slik, je založil kranjski deželni odbor, prodaja jo pa (88—8)

e. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani, Salendrove ulice št. 3.

Cena knjigi je 40 kr. s poštnino vred, kdor pa naroči 10 komadov skupaj, dobi jih po 30 kr.

Zakaj služi apno za poklajo?

Apno za poklajo služi poglavitno v tem oziru, da se doda krmi, ktero pokladamo živini, dovolj fosforove kisline. Če se pomisli, da se nahaja celo v zrnju, ktero pokladamo živalim kot najtečnejšo krmo v 100 *kg* komaj $\frac{1}{3}$ —1 *kg* fosforove kisline v apnu za poklajo pa v 100 *kg*, 40 *kg* fosforove kisline, potem je ob sebi umevno kaka korist je, poklajati živalim apno za poklajo. 1 *kg* Barthelovega apna za poklajo tekne več nego če se živalim ali pa živini dá 40 *kg* najboljšega zita.

Kdaj naj se poklaja to apno?

S poklajanjem, oziroma primesjo tega apna naj se prične takoj, ko se prične žival ali pa živinče krmiti, ne še le potem ko se je opazila lizavost, mehke kosti, pomanjkanje mleka itd., ali pa še le takrat ko je živinče tako oslabele, da nemora več stati, ker veliko lažje je, boleznim preprečiti, kot pa zdraviti jih.

Kako se razločuje dobro krmno apno od slabega?

Najboljši zagotovilo temu je, kemiška preskušnja. Ker pa taka preskušnja precej stane, zadoščajo pri manjši meri sledeči znaki: Ako se dene nekoliko Barthelovega apna v kozarec vode, se isti potopi k dnu, ker je zelo vseben, poleg tega je pa popolnoma brezokusen in brez duba; slabo apno pa ostane nad vodo, prične v teku 3—5 tednov smrdeti in postane slano. Tako blago naj se z vso odločnostjo zavrne.

Zatoraj se priporoča Barthelovo apno kot primes k poklaji za vse domače živali

Cene so: Vrečica 5 *kg* za poskuse gl. 1.—.

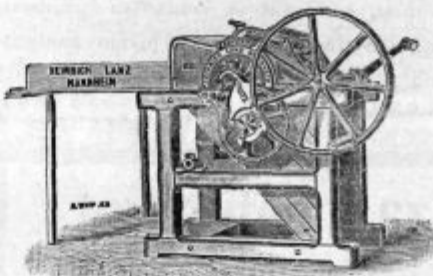
Vreča 100 *kg* gl. 12.—.

(86—4)

Miha Barthel & drug na Dunaju,

X., Keplergasse št. 20.

== Dopisuje se slovenski. ==

Velika
razstava
vseh poljedelskih
strojev,

kakor:

posebno izvrstnih škoporeznic in mlatilnic ročnih in na gepel, vsakovrstne gepelne, mlince za treenje žita, travniške brane, trijerje, reblijače, pluge itd., itd., kterih je nad

150 komadov

vedno v zalogi po najnižjih cenah pri

KAROL KAVŠEK-U

Ljubljana, Dunajska cesta št. 18.

Ako več posestnikov ene občine na enkrat naroče ali kupijo, dobijo orodje po najmožno nizkih cenah. (93—2)

Tudi imam veliko zalogo jeklenih cevi za vodovode vedno na razpolago in po najnižjih cenah.

Za čebelarje!

Garantovani pristni

med pitanec

v škaflih po 20, 30 in 40 *kg* se dobi *kg* po 50 kr. pri (90—2)

Primožu Hudoverniku v Ljubljani.